

ПОГОДЖЕНО
Протокол педагогічної ради
№01 від 21.08.2026 року

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ по закладу освіти
№53-о від 21.08.2026 року

ПОЛОЖЕННЯ
про адаптацію та модифікацію освітньої програми, освітнього процесу,
змісту навчання й оцінювання результатів навчання здобувачів освіти з
особливими освітніми потребами

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Загальні засади

- 1) Це Положення визначає єдині організаційні, методологічні, педагогічні та управлінські засади планування, прийняття рішень, реалізації, моніторингу та перегляду адаптацій і модифікацій освітньої програми, освітнього процесу, змісту навчання, методів навчання, способів оцінювання результатів навчання та організації психолого-педагогічної підтримки здобувачів освіти з особливими освітніми потребами у Ліцеї №197 ім.Д.Луценка (далі – заклад освіти).
- 2) Положення розроблено відповідно до Конституції України, Конвенції ООН про права дитини, Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про охорону дитинства», інших нормативно-правових актів України, Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 року №957 (у редакції зі змінами, що застосовуються з 01 серпня 2026 року), державних стандартів освіти, професійних стандартів педагогічних працівників, Статуту Ліцею №197 ім.Дмитра Луценка Святошинського району міста Києва, Положення про організацію інклюзивного навчання, Положення про Команду психолого-педагогічного супроводу, Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти та інших локальних нормативних актів закладу освіти.
- 3) Положення є складовою локальної нормативної бази закладу освіти та визначає обов'язкові для всіх педагогічних працівників підходи до застосування адаптацій і модифікацій, їх документального оформлення, реалізації, оцінювання ефективності та перегляду.
- 4) Норми цього Положення застосовуються під час організації інклюзивного навчання, індивідуальної форми здобуття освіти (за наявності відповідних підстав), реалізації індивідуальної програми розвитку, визначення рівнів підтримки та прийняття педагогічних і управлінських рішень щодо забезпечення права здобувача освіти на якісну освіту.
- 5) Адаптація та модифікація не є спрощенням освітнього процесу як самоціллю. Їх застосування спрямоване на усунення бар'єрів у навчанні, забезпечення рівного доступу до здобуття освіти, створення умов для максимальної реалізації потенціалу здобувача освіти, досягнення ним

можливих результатів навчання та розвитку відповідно до індивідуальних освітніх потреб.

2. Мета Положення

Метою цього Положення є:

- забезпечення єдиної політики закладу освіти щодо застосування адаптацій та модифікацій;
- реалізація права кожного здобувача освіти на індивідуальну освітню траєкторію;
- створення алгоритму прийняття професійних рішень Командою психолого-педагогічного супроводу;
- забезпечення обґрунтованості педагогічних рішень на основі комплексної оцінки освітніх потреб;
- створення умов для безбар'єрного освітнього середовища;
- підвищення результативності психолого-педагогічного супроводу;
- інтеграція процедур адаптації та модифікації до внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

3. Основні завдання

Основними завданнями цього Положення є:

- визначення методології застосування адаптацій і модифікацій;
- встановлення критеріїв їх вибору;
- визначення компетенції адміністрації, Команди психолого-педагогічного супроводу та педагогічних працівників;
- регламентація порядку документування прийнятих рішень;
- визначення процедур моніторингу результативності;
- запровадження механізмів своєчасного перегляду прийнятих рішень;
- забезпечення єдиних підходів до оцінювання ефективності застосованих адаптацій і модифікацій;
- удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти шляхом використання результатів аналізу ефективності адаптацій та модифікацій.

4. Основні принципи застосування адаптацій та модифікацій

У закладі освіти застосування адаптацій і модифікацій здійснюється відповідно до принципів:

- законності;
- верховенства права;
- забезпечення найкращих інтересів дитини;
- дитиноцентризму;
- рівності прав і можливостей;
- недискримінації;
- педагогіки партнерства;
- універсального дизайну в освіті;
- розумного пристосування;
- індивідуалізації освітнього процесу;
- міждисциплінарної взаємодії;
- наукової обґрунтованості педагогічних рішень;
- безперервності психолого-педагогічного супроводу;

- професійної відповідальності;
- академічної доброчесності;
- конфіденційності;
- системності внутрішнього моніторингу;
- безперервного вдосконалення якості освіти.

5. Сфера застосування Положення

Дія цього Положення поширюється на:

- керівника закладу освіти;
- заступників керівника;
- членів Команди психолого-педагогічного супроводу;
- учителів;
- асистентів учителів;
- практичного психолога;
- соціального педагога;
- інших педагогічних працівників, які беруть участь в організації інклюзивного навчання;
- батьків (інших законних представників) – у частині їх участі в розробленні, реалізації та перегляді адаптацій і модифікацій відповідно до законодавства.

Усі зазначені учасники освітнього процесу зобов'язані діяти узгоджено, забезпечуючи реалізацію визначених цим Положенням процедур, спрямованих на досягнення позитивної динаміки розвитку здобувача освіти, підвищення якості освітнього процесу та ефективності функціонування системи інклюзивного навчання.

РОЗДІЛ II

ТЕРМІНОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ, КЛАСИФІКАЦІЯ АДАПТАЦІЙ ТА МОДИФІКАЦІЙ І КРИТЕРІЇ ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ

1. Загальні методологічні засади

- 1) У закладі освіти адаптація та модифікація освітнього процесу розглядаються як взаємопов'язані, але різні за змістом педагогічні механізми забезпечення права здобувача освіти з особливими освітніми потребами на якісну освіту.
- 2) Рішення щодо застосування адаптацій або модифікацій приймаються виключно Командою психолого-педагогічного супроводу на підставі:
 - висновку інклюзивно-ресурсного центру;
 - визначеного рівня підтримки;
 - результатів комплексної психолого-педагогічної оцінки;
 - аналізу навчальної діяльності здобувача освіти;
 - результатів педагогічного спостереження;
 - рекомендацій практичного психолога;
 - рекомендацій інших фахівців (за потреби);
 - інформації, отриманої від батьків (інших законних представників);
 - результатів внутрішнього моніторингу.

- 3) Будь-яке рішення щодо застосування адаптацій або модифікацій повинно бути педагогічно обґрунтованим, документально підтвердженим, відповідати індивідуальним освітнім потребам здобувача освіти та бути спрямованим на досягнення максимально можливих результатів навчання.
2. Поняття адаптації
- 1) Адаптація – це зміна способів організації освітнього процесу без зміни очікуваних результатів навчання, визначених відповідним державним стандартом освіти.
 - 2) Адаптації застосовуються з метою усунення або мінімізації бар'єрів, які ускладнюють участь здобувача освіти в освітньому процесі.
 - 3) Адаптації не змінюють зміст державного стандарту освіти, не зменшують вимог до результатів навчання та не передбачають скорочення змісту навчального предмета.
 - 4) Основними завданнями адаптацій є:
 - забезпечення рівного доступу до освіти;
 - створення безпечного освітнього середовища;
 - компенсація існуючих бар'єрів;
 - підвищення самостійності здобувача освіти;
 - забезпечення активної участі в освітньому процесі;
 - формування позитивної мотивації до навчання;
 - розвиток ключових компетентностей;
 - підвищення ефективності психолого-педагогічного супроводу.
3. Поняття модифікації
- 1) Модифікація – це зміна окремих компонентів змісту навчання, очікуваних результатів навчання або вимог до їх досягнення відповідно до індивідуальних освітніх потреб здобувача освіти у випадках, визначених законодавством України.
 - 2) Модифікація застосовується лише тоді, коли використання адаптацій є недостатнім для забезпечення ефективної участі здобувача освіти в освітньому процесі.
 - 3) Модифікація здійснюється виключно на підставі:
 - рекомендацій інклюзивно-ресурсного центру;
 - рішення Команди психолого-педагогічного супроводу;
 - індивідуальної програми розвитку;
 - вимог чинного законодавства України.
 - 4) Модифікація не є спрощенням освітнього процесу, а є педагогічним механізмом забезпечення максимально можливого досягнення результатів навчання відповідно до потенціалу здобувача освіти.
4. Основні відмінності між адаптацією та модифікацією
- Команда психолого-педагогічного супроводу під час прийняття педагогічних рішень враховує такі принципові відмінності.
- Адаптація передбачає:
- зміну способів навчання;
 - зміну організації освітнього процесу;
 - зміну освітнього середовища;

- зміну методів подання інформації;
- зміну темпу навчання;
- зміну способів виконання навчальних завдань;
- зміну способів оцінювання без зміни вимог до результатів навчання.

Модифікація передбачає:

- зміну окремих очікуваних результатів навчання;
- зміну окремих компонентів змісту навчального предмета;
- зміну обсягу навчального матеріалу (у випадках, визначених законодавством);
- зміну критеріїв оцінювання відповідно до визначених результатів навчання;
- визначення індивідуальних освітніх цілей.

5. Класифікація адаптацій

У закладі освіти застосовуються такі види адаптацій.

Організаційні адаптації

Передбачають:

- зміну організації навчального місця;
- адаптацію режиму навчання;
- адаптацію тривалості виконання завдань;
- зміну порядку проведення окремих видів робіт;
- адаптацію розкладу (за потреби);
- організацію додаткових перерв;
- використання спеціального обладнання.

Просторово-середовищні адаптації

Передбачають:

- забезпечення фізичної доступності;
- організацію безбар'єрного освітнього середовища;
- адаптацію освітнього простору;
- використання спеціальних меблів;
- забезпечення спеціального освітлення;
- мінімізацію сенсорних подразників;
- організацію зон відпочинку.

Методичні адаптації

Передбачають:

- використання різних способів пояснення навчального матеріалу;
- диференціацію навчальних завдань;
- використання наочності;
- використання цифрових освітніх технологій;
- поетапне виконання завдань;
- використання алгоритмів;
- використання альтернативних способів комунікації;
- індивідуалізацію педагогічних методів.

Адаптації оцінювання

Передбачають:

- збільшення часу виконання діагностувальних робіт;

- використання усного опитування;
- застосування різних способів демонстрації навчальних досягнень;
- використання формувального оцінювання;
- індивідуалізацію способів перевірки результатів навчання;
- використання допоміжних матеріалів у випадках, визначених Командою психолого-педагогічного супроводу.

6. Класифікація модифікацій

До модифікацій можуть належати:

- модифікація змісту окремих навчальних предметів;
- модифікація очікуваних результатів навчання;
- модифікація окремих компетентнісних результатів;
- модифікація навчальних завдань;
- модифікація критеріїв оцінювання;
- модифікація індивідуальної освітньої траєкторії;
- інші зміни, прямо передбачені законодавством та індивідуальною програмою розвитку.

7. Загальні критерії вибору адаптацій та модифікацій

Команда психолого-педагогічного супроводу під час вибору відповідних педагогічних рішень керується такими критеріями:

- визначений рівень підтримки;
- рекомендації інклюзивно-ресурсного центру;
- особливі освітні потреби здобувача освіти;
- результати педагогічного спостереження;
- навчальна динаміка;
- рівень сформованості компетентностей;
- результати психологічного супроводу;
- рівень самостійності здобувача освіти;
- ефективність раніше застосованих адаптацій;
- результати внутрішнього моніторингу;
- можливості закладу освіти щодо забезпечення необхідних умов;
- принцип забезпечення найкращих інтересів дитини.

8. Перевага завжди надається застосуванню адаптацій. Модифікація використовується лише тоді, коли адаптації не забезпечують досягнення реалістичних освітніх результатів, що підтверджується висновками Команди психолого-педагогічного супроводу, рекомендаціями інклюзивно-ресурсного центру та результатами комплексного аналізу освітніх потреб здобувача освіти.

РОЗДІЛ III

ПОРЯДОК ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ ПРО ЗАСТОСУВАННЯ АДАПТАЦІЙ ТА МОДИФІКАЦІЙ

1. Загальні організаційні засади

- 1) Прийняття рішення про застосування адаптацій та (або) модифікацій є колегіальним управлінським процесом, який здійснюється Командою

психолого-педагогічного супроводу відповідно до законодавства України, цього Положення, Положення про Команду психолого-педагогічного супроводу, Положення про організацію інклюзивного навчання та інших локальних нормативних актів закладу освіти.

- 2) Усі педагогічні рішення щодо застосування адаптацій або модифікацій повинні ґрунтуватися на принципах доказовості, комплексності, міждисциплінарної взаємодії, педагогічної доцільності, забезпечення найкращих інтересів дитини, дотримання державних стандартів освіти та максимальної реалізації потенціалу здобувача освіти.
 - 3) Забороняється застосування адаптацій або модифікацій без їх попереднього обговорення Командою психолого-педагогічного супроводу, належного документального оформлення та відображення в індивідуальній програмі розвитку, крім випадків оперативних педагогічних рішень, які не змінюють змісту освітньої програми і спрямовані на забезпечення безпечної участі здобувача освіти в освітньому процесі.
 - 4) Рішення Команди психолого-педагогічного супроводу повинні бути вмотивованими, педагогічно обґрунтованими, відповідати висновку інклюзивно-ресурсного центру, індивідуальним освітнім потребам здобувача освіти та результатам комплексного аналізу його навчальної діяльності.
2. Підстави для прийняття рішення
- 1) Підставами для розгляду питання щодо застосування адаптацій або модифікацій є:
 - висновок інклюзивно-ресурсного центру;
 - рекомендації, зазначені у висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи;
 - результати педагогічного спостереження;
 - результати психологічного обстеження;
 - результати соціально-педагогічного супроводу;
 - аналіз результатів навчання здобувача освіти;
 - визначений рівень підтримки;
 - пропозиції педагогічних працівників;
 - звернення батьків (інших законних представників);
 - результати внутрішнього моніторингу;
 - необхідність перегляду індивідуальної програми розвитку;
 - зміна стану розвитку або освітніх потреб здобувача освіти.
 - 2) Наявність лише одного із зазначених факторів не є автоматичною підставою для застосування модифікації. Остаточне рішення приймається після комплексного аналізу всієї сукупності наявних даних.
3. Етапи прийняття рішення
- Процедура прийняття рішення складається з таких послідовних етапів:
- Перший етап – збір інформації.
- Передбачає:
- аналіз рекомендацій інклюзивно-ресурсного центру;

- збір інформації від учителів;
- аналіз результатів навчання;
- аналіз педагогічних спостережень;
- узагальнення висновків практичного психолога;
- узагальнення висновків соціального педагога;
- врахування інформації від батьків.

Другий етап – комплексний аналіз.

Команда психолого-педагогічного супроводу здійснює оцінювання:

- сильних сторін здобувача освіти;
- труднощів навчання;
- факторів, що створюють бар'єри;
- ефективності вже застосованих адаптацій;
- потреби у зміні педагогічних підходів;
- доцільності застосування модифікацій.

Третій етап – прийняття рішення.

За результатами аналізу Команда психолого-педагогічного супроводу приймає одне або декілька таких рішень:

- залишити чинні адаптації без змін;
- доповнити перелік адаптацій;
- переглянути адаптації;
- застосувати модифікації;
- припинити використання окремих адаптацій;
- змінити форми оцінювання;
- ініціювати перегляд індивідуальної програми розвитку;
- рекомендувати проведення повторної комплексної оцінки в інклюзивно-ресурсному центрі (за потреби).

Четвертий етап – документальне оформлення.

Прийняті рішення оформлюються:

- протоколом засідання Команди психолого-педагогічного супроводу;
- відповідними змінами до індивідуальної програми розвитку;
- за потреби – наказом керівника закладу освіти або внесенням змін до локальної документації.

4. Повноваження учасників процесу

Керівник закладу освіти:

- забезпечує організаційні умови;
- затверджує необхідні локальні рішення;
- здійснює контроль;
- забезпечує функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

Заступник директора:

- координує діяльність Команди;
- організовує внутрішній моніторинг;
- здійснює аналіз ефективності;
- координує документообіг.

Команда психолого-педагогічного супроводу:

- проводить комплексний аналіз;
- приймає педагогічні рішення;
- визначає необхідність адаптацій;
- визначає необхідність модифікацій;
- здійснює перегляд прийнятих рішень;
- оцінює результативність застосованих заходів.

Учитель:

- здійснює педагогічне спостереження;
- реалізує визначені адаптації;
- виконує визначені модифікації;
- аналізує навчальну динаміку;
- інформує Команду про результати.

Асистент учителя:

- бере участь у реалізації визначених заходів підтримки;
- здійснює спостереження;
- надає інформацію Команді;
- сприяє реалізації індивідуальної програми розвитку.

Практичний психолог:

- проводить психологічний аналіз;
- оцінює психологічні фактори навчання;
- надає рекомендації щодо адаптацій;
- бере участь у перегляді прийнятих рішень.

Соціальний педагог:

- здійснює соціально-педагогічний супровід;
- аналізує соціальні фактори;
- забезпечує взаємодію із сім'єю;
- надає рекомендації щодо створення безпечного інклюзивного середовища.

Батьки (інші законні представники):

- беруть участь в обговоренні;
- надають необхідну інформацію;
- ознайомлюються з прийнятими рішеннями;
- сприяють реалізації визначених заходів підтримки відповідно до своїх можливостей.

5. Загальні вимоги до прийняття педагогічних рішень

1) Під час прийняття рішень Команда психолого-педагогічного супроводу зобов'язана забезпечити:

- відповідність рішень законодавству України;
- відповідність державним стандартам освіти;
- врахування рекомендацій інклюзивно-ресурсного центру;
- дотримання принципу найкращих інтересів дитини;
- використання сучасних науково обґрунтованих педагогічних підходів;
- міждисциплінарний характер прийняття рішень;
- прозорість процедур;
- об'єктивність оцінювання;

- документальне підтвердження прийнятих рішень;
 - регулярний перегляд ефективності застосованих адаптацій і модифікацій;
 - інтеграцію результатів аналізу до внутрішньої системи забезпечення якості освіти закладу освіти.
- 2) Усі рішення Команди психолого-педагогічного супроводу повинні бути спрямовані на забезпечення максимально можливої самостійності здобувача освіти, його активної участі в освітньому процесі, досягнення реалістичних освітніх результатів та створення умов для успішної соціалізації, не допускаючи необґрунтованого звуження змісту освіти або формального застосування модифікацій.

РОЗДІЛ IV

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ АДАПТАЦІЙ І МОДИФІКАЦІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

1. Загальні організаційно-методологічні засади
- 1) Практична реалізація адаптацій та модифікацій здійснюється виключно після прийняття відповідного рішення Командою психолого-педагогічного супроводу та відображення визначених заходів в індивідуальній програмі розвитку здобувача освіти.
 - 2) Реалізація адаптацій та модифікацій є безперервним педагогічним процесом, який інтегрується в усі складові освітньої діяльності закладу освіти та здійснюється протягом усього періоду навчання відповідно до визначеного рівня підтримки, рекомендацій інклюзивно-ресурсного центру та результатів внутрішнього моніторингу.
 - 3) Усі педагогічні працівники, які забезпечують освітній процес, зобов'язані застосовувати визначені адаптації та модифікації послідовно, узгоджено та системно, забезпечуючи єдність педагогічних підходів, наступність освітнього процесу та дотримання індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти.
 - 4) Адаптації та модифікації реалізуються з урахуванням принципів універсального дизайну в освіті, розумного пристосування, доступності, індивідуалізації, диференціації, компетентнісного підходу, педагогіки партнерства та формувального оцінювання.
2. Адаптація освітнього середовища
- 1) Адаптація освітнього середовища здійснюється з метою усунення фізичних, інформаційних, організаційних, комунікативних та психологічних бар'єрів, які можуть обмежувати участь здобувача освіти в освітньому процесі.
 - 2) До заходів адаптації освітнього середовища можуть належати:
 - організація безпечного та доступного робочого місця;
 - оптимальне розміщення здобувача освіти у класному приміщенні;
 - забезпечення належного освітлення, акустичних умов та візуальної доступності;

- використання спеціальних меблів, технічних засобів навчання або допоміжного обладнання (за потреби);
 - створення зон короткочасного психологічного розвантаження;
 - мінімізація факторів, що відволікають увагу;
 - застосування засобів альтернативної та додаткової комунікації;
 - забезпечення фізичної, інформаційної та цифрової доступності.
- 3) Адміністрація закладу освіти забезпечує організаційні та матеріально-технічні умови для реалізації визначених адаптацій, а також здійснює контроль за їх належним функціонуванням.
3. Адаптація змісту та методів навчання
- 1) Учителі забезпечують адаптацію процесу навчання без зміни визначених державними стандартами очікуваних результатів навчання.
- 2) З цією метою можуть застосовуватися:
- диференційовані навчальні завдання;
 - поетапне пояснення нового матеріалу;
 - поділ складних завдань на логічно завершені етапи;
 - використання алгоритмів, схем, пам'яток та інструкцій;
 - використання мультимедійних матеріалів, інтерактивних ресурсів і цифрових платформ;
 - збільшення часу для виконання окремих видів робіт;
 - повторне пояснення навчального матеріалу;
 - використання різних каналів сприйняття інформації (візуального, аудіального, практичного);
 - індивідуалізація темпу навчання;
 - організація парної або групової роботи;
 - використання прикладних життєвих ситуацій під час вивчення навчального матеріалу.
- 3) Вибір конкретних адаптацій здійснюється з урахуванням вікових особливостей здобувача освіти, характеру його освітніх труднощів, рівня сформованості компетентностей та рекомендацій інклюзивно-ресурсного центру.
4. Модифікація змісту навчання
- 1) Модифікація змісту навчання застосовується виключно у випадках, визначених законодавством України, та здійснюється відповідно до рекомендацій інклюзивно-ресурсного центру, рішення Команди психолого-педагогічного супроводу й індивідуальної програми розвитку.
- 2) Під час модифікації можуть змінюватися:
- обсяг навчального матеріалу;
 - складність окремих навчальних завдань;
 - очікувані результати навчання;
 - перелік компетентнісних результатів, які є пріоритетними для здобувача освіти;
 - зміст окремих тем або навчальних модулів;
 - способи демонстрації навчальних досягнень.

- 3) Забороняється застосовувати модифікацію без належного педагогічного обґрунтування або використовувати її як спосіб спрощення освітнього процесу через недостатню підготовку педагогічних працівників чи відсутність необхідних адаптацій.
5. Адаптація та модифікація оцінювання результатів навчання
 - 1) Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до вимог законодавства України, державних стандартів освіти, нормативних документів Міністерства освіти і науки України та індивідуальної програми розвитку.
 - 2) Залежно від визначених освітніх потреб можуть застосовуватися такі адаптації оцінювання:
 - збільшення часу на виконання перевірних, діагностувальних і практичних робіт;
 - використання усної форми відповіді замість письмової або навпаки;
 - виконання завдань із використанням допоміжних матеріалів, якщо це передбачено індивідуальною програмою розвитку;
 - поділ перевірної роботи на декілька етапів;
 - використання різних способів представлення результатів навчання (усно, письмово, у вигляді презентації, проєкту, практичної роботи тощо);
 - використання формувального оцінювання та педагогічного зворотного зв'язку.
 - 3) Якщо відповідно до рішення Команди психолого-педагогічного супроводу застосовується модифікація очікуваних результатів навчання, оцінювання здійснюється щодо результатів, визначених індивідуальною програмою розвитку та рішенням Команди психолого-педагогічного супроводу.
6. Використання цифрових технологій та допоміжних засобів навчання
 - 1) Для забезпечення доступності освітнього процесу педагогічні працівники можуть використовувати:
 - електронні освітні ресурси;
 - інтерактивні навчальні платформи;
 - цифрові підручники;
 - засоби альтернативної та додаткової комунікації;
 - програми синтезу мовлення;
 - засоби збільшення тексту;
 - спеціалізоване програмне забезпечення;
 - інші допоміжні технології, рекомендовані інклюзивно-ресурсним центром.
 - 2) Використання цифрових технологій повинно забезпечувати не лише доступність навчального матеріалу, а й розвиток самостійності здобувача освіти, формування його цифрової компетентності та підвищення ефективності освітнього процесу.
7. Перегляд застосованих адаптацій та модифікацій

- 1) Ефективність застосованих адаптацій і модифікацій підлягає систематичному аналізу під час засідань Команди психолого-педагогічного супроводу.
- 2) Підставами для їх перегляду є:
 - позитивна або негативна динаміка розвитку здобувача освіти;
 - зміна рівня підтримки;
 - нові рекомендації інклюзивно-ресурсного центру;
 - результати внутрішнього моніторингу;
 - зміна освітніх потреб здобувача освіти;
 - перехід на інший рівень освіти;
 - обґрунтовані пропозиції педагогічних працівників або батьків (інших законних представників).
- 3) За результатами перегляду Команда психолого-педагогічного супроводу приймає рішення про:
 - продовження застосування визначених адаптацій;
 - внесення змін до переліку адаптацій;
 - припинення окремих адаптацій;
 - застосування або скасування модифікацій;
 - внесення відповідних змін до індивідуальної програми розвитку та іншої документації закладу освіти.

РОЗДІЛ V

ВНУТРІШНІЙ МОНІТОРИНГ ЕФЕКТИВНОСТІ АДАПТАЦІЙ І МОДИФІКАЦІЙ, ОЦІНЮВАННЯ ЇХ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

1. Загальні засади внутрішнього моніторингу
 - 1) Внутрішній моніторинг ефективності застосування адаптацій та модифікацій є складовою внутрішньої системи забезпечення якості освіти закладу освіти та здійснюється з метою оцінювання результативності прийнятих педагогічних рішень, своєчасного виявлення труднощів, прогнозування можливих ризиків і прийняття коригувальних управлінських рішень.
 - 2) Моніторинг здійснюється безперервно протягом усього періоду реалізації індивідуальної програми розвитку та інтегрується до процесів самооцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти.
 - 3) Організація внутрішнього моніторингу ґрунтується на принципах:
 - законності;
 - системності;
 - об'єктивності;
 - доказовості;
 - достовірності інформації;
 - академічної доброчесності;
 - дитиноцентризму;
 - професійної відповідальності;

- безперервного вдосконалення;
- відкритості управлінських процедур;
- конфіденційності інформації.

4) Внутрішній моніторинг здійснюється не з метою контролю окремого педагогічного працівника, а для оцінювання ефективності обраної моделі підтримки здобувача освіти, своєчасного вдосконалення педагогічних підходів та забезпечення високої якості освітнього процесу.

2. Основні напрями моніторингу

1) Моніторинг охоплює такі напрями:

- законність застосування адаптацій і модифікацій;
- відповідність прийнятих рішень рекомендаціям інклюзивно-ресурсного центру;
- відповідність визначеному рівню підтримки;
- ефективність реалізації індивідуальної програми розвитку;
- якість педагогічної взаємодії між членами Команди психолого-педагогічного супроводу;
- результативність психолого-педагогічної підтримки;
- динаміка результатів навчання здобувача освіти;
- рівень сформованості ключових компетентностей;
- розвиток самостійності здобувача освіти;
- рівень соціальної адаптації;
- ефективність застосування цифрових та допоміжних технологій;
- результативність співпраці з батьками (іншими законними представниками);
- стан ведення документації;
- ефективність управлінських рішень адміністрації закладу освіти.

3. Критерії оцінювання ефективності адаптацій і модифікацій

1) Оцінювання здійснюється за такими критеріями:

Освітні критерії

- позитивна динаміка результатів навчання;
- досягнення визначених індивідуальною програмою розвитку результатів;
- сформованість ключових компетентностей;
- стабільність навчальної діяльності;
- зростання самостійності під час виконання навчальних завдань.

Психолого-педагогічні критерії

- рівень адаптації до освітнього середовища;
- розвиток пізнавальної активності;
- рівень навчальної мотивації;
- розвиток комунікативних навичок;
- емоційна стабільність;
- сформованість навичок саморегуляції.

Соціальні критерії

- рівень взаємодії з однокласниками;
- участь у житті класного колективу;

- сформованість навичок соціальної взаємодії;
- рівень соціальної самостійності;
- відсутність проявів соціальної ізоляції.

Організаційні критерії

- своєчасність реалізації заходів підтримки;
- якість взаємодії членів Команди психолого-педагогічного супроводу;
- дотримання визначених процедур;
- повнота ведення документації;
- своєчасність перегляду індивідуальної програми розвитку.

4. Методи здійснення моніторингу

1) Для забезпечення об'єктивності оцінювання використовуються такі методи:

- систематичне педагогічне спостереження;
- аналіз результатів навчання;
- аналіз виконання індивідуальної програми розвитку;
- аналіз результатів формувального та підсумкового оцінювання;
- психологічне спостереження;
- соціально-педагогічне спостереження;
- аналіз навчальних робіт;
- співбесіди із здобувачем освіти;
- консультації з батьками (іншими законними представниками);
- аналіз рекомендацій інклюзивно-ресурсного центру;
- внутрішній аудит документації;
- узагальнення результатів діяльності Команди психолого-педагогічного супроводу.

5. Управління ризиками

1) Команда психолого-педагогічного супроводу здійснює систематичне виявлення, аналіз та оцінювання ризиків, які можуть негативно впливати на ефективність застосування адаптацій і модифікацій.

2) До основних ризиків належать:

- необґрунтоване застосування модифікацій замість адаптацій;
- формальне виконання індивідуальної програми розвитку;
- несвоєчасний перегляд педагогічних рішень;
- недостатня взаємодія між членами Команди;
- недостатній рівень професійної компетентності педагогічних працівників;
- порушення вимог щодо ведення документації;
- недостатня взаємодія з батьками;
- невиконання рекомендацій інклюзивно-ресурсного центру;
- недостатнє матеріально-технічне забезпечення;
- недостатня ефективність цифрових технологій;
- виникнення психологічних або соціальних бар'єрів у здобувача освіти.

3) За результатами аналізу ризиків Команда психолого-педагогічного супроводу розробляє комплекс профілактичних, методичних,

організаційних та управлінських заходів, визначає відповідальних осіб, строки виконання та критерії оцінювання їх ефективності.

6. Прийняття коригувальних управлінських рішень

1) За результатами внутрішнього моніторингу Команда психолого-педагогічного супроводу може прийняти рішення щодо:

- продовження застосування визначених адаптацій;
- перегляду окремих адаптацій;
- припинення застосування неефективних адаптацій;
- застосування або скасування модифікацій;
- внесення змін до індивідуальної програми розвитку;
- організації додаткових консультацій із фахівцями інклюзивно-ресурсного центру;
- проведення позачергового засідання Команди;
- підготовки пропозицій керівнику закладу освіти щодо вдосконалення організації інклюзивного навчання.

2) Усі управлінські рішення повинні бути документально оформлені, містити педагогічне обґрунтування, визначати відповідальних виконавців, строки реалізації та механізми подальшого контролю.

7. Використання результатів моніторингу

1) Узагальнені результати внутрішнього моніторингу використовуються для:

- перегляду індивідуальних програм розвитку;
- удосконалення педагогічних підходів;
- планування професійного розвитку педагогічних працівників;
- оновлення локальної нормативної бази закладу освіти;
- підготовки аналітичних матеріалів для педагогічної ради;
- формування річного плану роботи закладу освіти;
- проведення самооцінювання відповідно до внутрішньої системи забезпечення якості освіти;
- підготовки до інституційного аудиту Державної служби якості освіти України;
- визначення стратегічних напрямів розвитку інклюзивного освітнього середовища.

2) Адміністрація закладу освіти забезпечує систематичне узагальнення результатів моніторингу, їх аналіз та використання під час прийняття управлінських рішень, спрямованих на підвищення якості освітньої діяльності, ефективності психолого-педагогічного супроводу та розвитку інклюзивної культури закладу освіти.

РОЗДІЛ VI

ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, РОЗПОДІЛ ПОВНОВАЖЕНЬ, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ, ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Документальне забезпечення процесу застосування адаптацій та модифікацій

1) Документальне забезпечення процесу застосування адаптацій та модифікацій є невід'ємною складовою системи управління якістю

інклюзивного навчання та здійснюється відповідно до законодавства України, вимог щодо організації діловодства, захисту персональних даних, цього Положення та інших локальних нормативних актів закладу освіти.

- 2) Документування забезпечує безперервність психолого-педагогічного супроводу, прозорість педагогічних рішень, можливість відстеження їх ефективності та створює доказову базу для внутрішнього моніторингу, самооцінювання діяльності закладу освіти і проведення інституційного аудиту.
 - 3) До обов'язкової документації належать:
 - накази керівника закладу освіти;
 - висновки інклюзивно-ресурсного центру;
 - заяви батьків (інших законних представників);
 - індивідуальна програма розвитку;
 - протоколи засідань Команди психолого-педагогічного супроводу;
 - карти педагогічного спостереження;
 - карти моніторингу ефективності адаптацій і модифікацій;
 - матеріали оцінювання результатів навчання;
 - аналітичні довідки;
 - звіти про виконання індивідуальної програми розвитку;
 - інші документи, передбачені законодавством та локальними нормативними актами закладу освіти.
 - 4) Уся документація повинна вестися своєчасно, бути логічно структурованою, достовірною, повною, актуальною та забезпечувати можливість простежити весь цикл прийняття педагогічних і управлінських рішень щодо застосування адаптацій і модифікацій.
2. Розподіл повноважень між учасниками освітнього процесу
- 1) Керівник закладу освіти:
 - забезпечує нормативно-правові, організаційні та матеріально-технічні умови для застосування адаптацій і модифікацій;
 - затверджує локальні нормативні акти;
 - забезпечує функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти;
 - здійснює контроль за виконанням цього Положення;
 - приймає управлінські рішення за результатами внутрішнього моніторингу.
 - 2) Заступник директора:
 - координує діяльність Команди психолого-педагогічного супроводу;
 - організовує внутрішній моніторинг;
 - забезпечує методичний супровід педагогічних працівників;
 - координує ведення документації;
 - готує узагальнені аналітичні матеріали для адміністрації закладу освіти.
 - 3) Команда психолого-педагогічного супроводу:
 - проводить комплексний аналіз освітніх потреб здобувача освіти;
 - приймає рішення щодо застосування адаптацій і модифікацій;

- здійснює моніторинг їх результативності;
- переглядає прийняті рішення;
- координує діяльність педагогічних працівників;
- забезпечує взаємодію із сім'єю та інклюзивно-ресурсним центром.

4) Учитель:

- забезпечує практичну реалізацію визначених адаптацій і модифікацій;
- здійснює педагогічне спостереження;
- аналізує результати навчальної діяльності;
- бере участь у засіданнях Команди психолого-педагогічного супроводу;
- своєчасно інформує Команду про ефективність застосованих педагогічних рішень.

5) Асистент учителя:

- сприяє реалізації визначених заходів підтримки;
- бере участь у педагогічному спостереженні;
- здійснює інформаційний супровід діяльності Команди;
- сприяє створенню доступного освітнього середовища.

6) Практичний психолог і соціальний педагог:

- здійснюють психологічний та соціально-педагогічний супровід;
- беруть участь у комплексному аналізі освітніх потреб;
- надають рекомендації щодо доцільності адаптацій і модифікацій;
- здійснюють моніторинг психологічної та соціальної адаптації здобувача освіти.

7) Батьки (інші законні представники):

- беруть участь у розробленні та перегляді індивідуальної програми розвитку;
- надають інформацію про особливості розвитку дитини;
- виконують рекомендації Команди психолого-педагогічного супроводу в межах своїх можливостей;
- сприяють забезпеченню безперервності підтримки здобувача освіти.

3. Відповідальність учасників освітнього процесу

- 1) Учасники освітнього процесу несуть відповідальність за виконання вимог цього Положення відповідно до законодавства України, посадових обов'язків, професійних стандартів та локальних нормативних актів закладу освіти.
- 2) Неналежне виконання вимог цього Положення, формальне застосування адаптацій або модифікацій, порушення визначених процедур, недотримання принципів інклюзивної освіти чи неналежне ведення документації розглядаються адміністрацією закладу освіти як фактори ризику для забезпечення якості освіти та підлягають аналізу з подальшим прийняттям відповідних організаційних і управлінських рішень.

4. Внесення змін до Положення

1) Це Положення переглядається у разі:

- внесення змін до законодавства України;
- оновлення державних стандартів освіти;
- внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання;

- зміни локальної нормативної бази закладу освіти;
 - отримання нових методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України;
 - необхідності вдосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти.
- 2) Пропозиції щодо внесення змін можуть подавати адміністрація закладу освіти, Команда психолого-педагогічного супроводу, педагогічна рада та інші учасники освітнього процесу в межах їх компетенції.
 - 3) Усі зміни затверджуються наказом керівника закладу освіти після їх попереднього опрацювання та погодження у встановленому порядку.
5. Прикінцеві положення
- 1) Це Положення набирає чинності з дня його затвердження наказом керівника закладу освіти, якщо інше не визначено відповідним наказом.
 - 2) Вимоги цього Положення є обов'язковими для виконання всіма педагогічними працівниками, членами Команди психолого-педагогічного супроводу та іншими працівниками закладу освіти, які беруть участь в організації освітнього процесу.
 - 3) Реалізація цього Положення спрямована на забезпечення високої якості освітньої діяльності, ефективного функціонування системи психолого-педагогічного супроводу, створення безбар'єрного освітнього середовища, реалізацію індивідуальної освітньої траєкторії кожного здобувача освіти та досягнення максимально можливих результатів його навчання і розвитку.
 - 4) Положення застосовується у взаємозв'язку з іншими локальними нормативними актами закладу освіти, що регулюють організацію інклюзивного навчання, діяльність Команди психолого-педагогічного супроводу, функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти та реалізацію індивідуальних програм розвитку.
 - 5) Положення є відкритим до постійного вдосконалення та розвитку. Його практична реалізація повинна забезпечувати впровадження сучасних науково обґрунтованих педагогічних підходів, використання результатів внутрішнього моніторингу, рекомендацій інклюзивно-ресурсних центрів, позитивного педагогічного досвіду та нових нормативно-правових актів з метою підвищення якості інклюзивного навчання.